

IMAGINARI GEGANT

Segons la creença popular, els gegants són éssers fabulosos d'estatura i força enormes. Al mediterrani, el seu origen com a figura festiva es remunta l'any 1424 amb la participació del gegant Goliat a la processó del Corpus de Barcelona. A Mallorca, la referència més remota és una parella de gegants a Sóller, també per la mateixa festivitat religiosa. Amb el pas del temps el seu sentit litúrgic va anar convertint-se en lúdic.

La majoria de gegants actuals de les Illes Balears neixen entre a finals del segle XX i a principis del segle XXI. És un moment de renaixença pel món geganter i actualment n'existeixen a prop d'un centenar repartits pels pobles i ciutats illenques. Representen pagesos ([en Miquel i na Càndida de Lluçmajor](#)), oficis artesans ([es Vaquer i sa Collidora de tàperes de Campos](#)), personatges de llegenda i rondalla ([na Maria Enganxa i es Gegant des Macolí de Felanitx](#)) i personalitats històriques o populars ([Madò Coloma i es Trinxeter de Campos](#)).

Dins aquesta exposició senzilla, però de grans dimensions, hi podreu trobar un exemple d'aquestes quatre tipologies de gegants gràcies a la cura de la *Colla de Gegants de Campos*, l'*Associació Societat i Costums de Campos*, la *Colla Geganter de Felanitx*, l'*Associació de Geganters de Lluçmajor* i els seus respectius ajuntaments que tenen sobre aquestes figures tan estimades.

Tota aquesta imatgeria festiva de gran tamany respon a un patrimoni cultural i una ritualitat pròpia de les festes dels nostres municipis, quan en els dies més assenyalats de l'any, surten al carrer, fan bulla i alimenten el món del nostre IMAGINARI GEGANT.

Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Campos

Inspirats en els homes i les dones de Campos que feinejaven a fora vila al segon quart del segle XX.

ESCUPTOR Xavier Jansana (Barcelona)

PROPIETAT Ajuntament de Campos

PORTADORS Colla Gegantera de Campos

PADRINS En Joan, es carboner de Mancor de la Vall i la sabatera d'Inca

PRIMER BALL Campos, 7 d'octubre del 2006

BALL *Per anar a festejar* de Guillem Vanrell

SONADORS Xeremiers de Campos

SA COLLIDORA DE TÀPERES

La geganta representa el treball de collir tàperes que realitzaven gairebé totes les dones del poble que no tenien un ofici determinat. Una feina que suposava un notable esforç per l'hora, la postura i la calor, i que en el segle XX, fou el guany dels estius de moltes famílies campaneres:

*Una bona campanera s'aixeca molt dematí
quan ve es temps d'anar a collir
es fruit de sa taparera.*

*Quina vida sa vida hortolana,
sa més dura i feixuga que hi ha.*

*Però diuen que és gros lo que hi guanyen
i ben prest bon partit sol trobar.*

Ja ho veuràs tu, Margalida,

Margalida, ja ho veuràs

que ben prest el trobaràs a nes bergant que tu somies.

Sa bona hortolana ha de ser feinera

i dematinera de molt més que es Sol

i de sa figuera, i de sa taparera,

ha de collir fruit si vol un vestit nou, ben nou!

Una bona campanera de Miquel Aguiló Forteza

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALATURA 330 cm | PES 40 kg

_Vesteix una falda retxada, una marinera de color i al cap, un capell de palmes folrat de tela. Uns manegots pels braços per evitar les picades de les tapareres i les cremades del Sol. Mocador al cap per la suor. Completa la vestimenta un cànynom de collir tàperes on les hi dipositaven així com les anaven collint i quan era ple les buidaven dins un paner que du penjat per un braç.

ES VAQUER

El gegant representa l'ofici de les vaqueries de Campos, que durant el segle XX fou el municipi de Mallorca on més llet de vaca es produïa. Aquest fet dibuixà un panorama socio-econòmic únic en la història del poble:

*Vàrem arribar a tenir unes cent vaques, encara que no
totes se munyien. Fèiem uns mil litres de llet diaris. En
Bernat, es meu home, s'encuidava de sa maquinària i
jo era sa madona de sa vaqueria juntament amb un
missatge... Quan teníem tantes vaques tenia dos
homes que m'ajudaven, un per donar es menjar i
s'altre per rentar els braguers i ajudar-me dins sa
bovera. Però tot es maneig el duia jo... Lo primer vàrem
començar a munyir amb munyidores i treiem sa llet
amb gerres... Jo m'aixecava a les quatre i mitja, feia es
cafè amb llet amb els missatges i cap a sa bovera;
munyia i llavors a preparar es dinar per sis o set.*

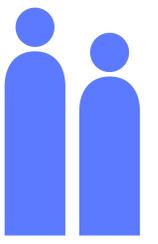
“Conversa amb Antònia Julià Garí, madona de Son Lladó des Pubil” a *Dones de call vermell* de Miquela Rigo

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALATURA 350 cm | PES 45 kg

_Vestit amb uns calçons de roba de llista subjectats a la cintura amb un vencí. La camisa és de quadrets, amb les mànigues arromangades. Al cap duu una boina, a una mà, una ferrada i a l'altra, un banquet de munyir.

SOCIETAT I COSTUMS

Inspirats en dos personatges populars de carn i ossos que visqueren i treballaren a Campos durant el s. XX.

ESCUPTOR Ramon Aumedes. Taller Sarandaca. (Barcelona)

PROPIETAT Associació Societat i Costums

PORTADORS Associació Societat i Costums

PADRINS Rei en Jaume II i la Reina Esclaramunda de Foix, del Consell de Mallorca

PRIMER BALL Campos, 12 d'octubre de l'any 2006

BALL *Sa joglaria des Trinxeter i Madò Coloma* de Guillem Noguera

SONADORS Xeremiers de Pinyol Vermell

MADÒ COLOMA

La geganta representa a Coloma Abrinas Vidal, madò Coloma solera (Campos, 1887 - 1987). Cuinera d'ofici i vocació. Inspiradora del primer receptari de cuina mallorquina, l'any 1961:

Yo, Coloma Abrinas. A la gente les enseñan de letra, pero a mi me enseña nuestro Señor, porque no me han enseñado de leer pero para la cocina me va muy bien, más que si supiera mucha letra, porque me invento muchos guisados y muy buenos. Cuando tenía 80 años y 4 meses hice una comida de primera comunión para 40 personas y unos pollos rellenos sin hueso con salsa iguales de los retratos o fotos que están en el libro. Es mi deseo que encuentren en él una buena ayuda de cocina y que todas sepáis hacer lo que he hecho yo, y, si hay alguna dificultad (por ejemplo para sacar los huesos a una gallina, las espinas de pescado, u otra cosa que no entienda bien de estas recetas), que venga y con facilidad se lo explicaré, Calle General Moscardó, núm 36.

Cocina selecta mallorquina de Coloma Abrinas

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALTURA 373 cm | PES 36 kg

_Vesteix com les dones nascudes a finals del segle XIX, amb reminiscències clares del vestit tradicional pagès. Falda i davantal de fibres naturals i l'anomenada marinera d'indiana, hereva del gipó, de màniga curta, tant a l'estiu com a l'hivern. L'abriga un mocador senar, al cap un mocador de seda i com accessoris, una cullera de fusta, uns llevadors i el seu llibre *Cocina Selecta Mallorquina*.

ES TRINXETER

El gegant representa a Guillem Bernat Gomila, l'amo en Guillem trinxeter (Sineu, 1914 - Campos, 1987). Campaner d'adopció, d'ofici trinxeter i d'afició, director i actor de teatre:

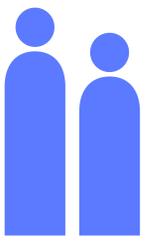
Amb els ulls astorats, endevinava el perfil de l'amo en Guillem, es Trinxeter. Aquell home bigotut, de front esbargit, nas aguilenc i ulls molt vius, curuculls d'una intel·ligència dinàmica i d'una mirada penetrant que no aconseguia amagar-se rere les abundoses celles. La gesticulació i la lluminositat del seu parlar embolcallat de certa aura misteriosa que captivava l'atenció feia de Guillem Bernat un home de cel obert, que sempre anava de verbes, i un autèntic magatzem d'anècdotes personals curioses. Era tot un bagul de vivències; en principi, un enamorat de la vida.

Entre fogons i trinxets d'Antoni Lladó

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALTURA 383 cm | PES 38 kg

_Vesteix com els homes de mitjans del segle XX, calçons de roba de llana, camisa blanca de cotó i un jac. Com elements que recorden la seva afecció teatral porta un elegant mocador i una gorra. L'element que recorda el seu ofici és un trinxet. També presenta una simpàtica cigarrera.

Inspirats en la pagesia mallorquina com homenatge a tots aquells que deixaren les mans, la força i la salut darrere la nostra estimada terra.

ESCUPTOR Pep Fluixà (Palma)

PROPIETAT Ajuntament de Lluçmajor

PORTADORS Associació de Geganters de Lluçmajor

PRIMER PLANTADA 1989

BALL *El vals d'en Miquel i na Càndida* dels Xeremiers de sa Marina

SONADORS Xeremiers de sa Marina

NA CÀNDIDA

La geganta representa un pagesa mallorquina, mudada i batiada amb el nom de Càndida, en honor a la patrona de Lluçmajor.

*Sa jota de Lluçmajor
se sol ballar damunt plaça.
-Nina, no m'agrades massa
i no en veig cap de millor.
Me podries fer un favor
i donar-me carabassa.*

*Lluçmajor té molt de pla
moltes pletes i garrigues
i se cullen moltes figues
per engreixar es bestiar.
Ses millors festes que hi ha
Santa Càndida i Ses Fires.*

Jota de Lluçmajor d'Engabiats

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALTEURA 310 cm | PES 30 kg

_Llueix el típic pentinat de la dona tradicional mallorquina tapat amb reboşillo i guatlereto. Vesteix un gipó amb botonadura daurada. Falda, fonada i volant. Entre els seus complements destaquen el ventall de la mà dreta, el cordoncillo i un mocador que porta a la cintura, on hi ha brodada la data de construcció de la parella. Com el gegant, la seva vestimenta original s'ha anat renovant durant els anys amb diferents teixits i tonalitats.

EN MIQUEL

El gegant representa un pagès mallorquí, mudat i batiat amb el nom de Miquel, en honor al patró de Lluçmajor.

*LLUNETA DEL PAGÈS
Lluneta del pagès,
jo estic dins ca teva
i tu no dius res.
Jo tenc un aucell
que canta l'aubada
i a cada passada
se bada un clavell.
Jo sent un mussol
que plora, i voldria
cantar nit i dia
com un rossinyol.
Lluneta del pagès,
jo estic dins ca teua,
lluneta del pagès,
i tu no em dius res*

Lluneta del pagès de Maria Antònia Salvà

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALTEURA 325 cm | PES 35 kg

_Vesteix els típics calçons amb bufes, camisa blanca de coll estret, jac desembotonat, faixa i capell d'ala rodona que figura ser de feltre o de llana, sense mocador davall, unes calces blanques i les sabates, baixes negres. A la mà esquerra hi duu una pipa a punt per endur-se'n a la boca. Durant la seva història, juntament amb la geganta, ha anat variant quatre vegades els seus vestits i colors.

Inspirats en personatges de Rondalla.

ESCULTOR Kake Portas (Esporles)

PROPIETAT Ajuntament de Felanitx

PORTADORS Colla Gegantera de Felanitx

PRIMER BALL Felanitx, 20 de juliol de 2006

BALL *N'Enganxa. Gegants de Felanitx* de Francesca Adrover Tirado i Jaume Julià Andreu

SONADORS Xeremiers de Felanitx

NA MARIA ENGANXA

La geganta representa el personatge llegendari na Maria Enganxa, una bella i misteriosa dona d'aigua, que per encanteri d'una fada, que estava gelosa de la seva bellesa i galania, la condemnà a viure pels passadissos que hi ha davall de sa Font de Santa Margalida i es diu que els dies de lluna plena, a mitja nit, es pot veure reflectida la seva imatge a l'aigua.

*A la cisterna, devora la manxa
que rega la llimonera olorosa,
hi neda l'anguila més llefiscosa
i m'hi aguaita na Maria Enganxa.*

*Na Maria porta un ganxo de ferro
tot rovellat, amb la punxa corcada
i em vigila tot el temps, afamada,
quan trec el poal per omplir el gerro.*

*Espera ajaguda sota el mirall
que tapa l'aigua obscura. El garfi untat
de salivera profetitza el tall
que m'arrossegarà al seu fred llit blau.
Cos ofegat, ceruli enamorat,
seré de na Maria el mort esclau.*

Maria Enganxa de Josep Lluís Aguiló

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALATURA 360 cm | PES 38 kg

_Llueix les espatlles amb un vestit de coll barca turquesa i una sobrefalda retxada. Les seves vestidures, com la cabellera, simulen estar mullades d'haver trescat per les fredes aigües dels passadissos de sa Font.

ES GEGANT DES MACOLÍ

El gegant representa un dels dos gegants protagonistes d'una història imaginària de la contrada de Felanitx recopilada en el XXIV tom de les Rondalles Mallorquines d'en Jordi d'es Racó.

*Diuen que un temps hi havia gegants damunt es puig
de Sant Salvador de Felanitx. Un d'ells, un horabaixa
se'n pujava a ses cases, daixo-daixo, i a mitjan pujada
sentí cosa dins s'avarca. La se despassa de davant, i li
cau un macolí, i seguí per amunt. Allà on va caure es
macolí, allà romangué, i encara hi és: se diu es macolí
des gegant, una rocassa com unes cases. Quan pujau
a Sant Salvador, el trobau a sa vorera des camí, un poc
passat s'alzina.*

Es gegants d'es Puig de Sant Salvador de Felanitx
de Mn. Antoni Maria Alcover

_Figura de fibra de vidre, resina de polièster i fusta.

_ALATURA 367 cm | PES 41 kg

_Amb aspecte de gegant, vesteix uns calçons amb bufes marrons, una camisa de pagès i un guardapits de to vermellós. Calça al peu esquerre una tradicional avarca. L'altra la duu a la mà després d'haver-hi buidat el macolí.